

داده کاوی ایتا، ایکس، تلگرام و اینستاگرام

از اعتراضات تا اغتشاشات

۷ تا ۲۸ دی ماه ۱۴۰۴
منظومه

خلاصه مدیریتی

- ✓ در بازه ۱۸ تا ۲۸ دی، حجم تولید و مصرف محتوا در همه پلتفرم‌ها کاهش یافته، اما شدت سیاسی و قطبی‌سازی محتوا افزایش پیدا کرده است.
- ✓ ایکس همچنان اصلی‌ترین بستر سازماندهی، فراخوان و فشار سیاسی است و نقش موتور محرک اعتراضات را ایفا می‌کند.
- ✓ اینستاگرام با کمترین حجم محتوا، بیشترین اثرگذاری احساسی و بسیج افکار عمومی را ایجاد کرده است.
- ✓ تلگرام از یک هاب اطلاع‌رسانی متنوع به رسانه‌ای بحران‌محور و فرسایشی با تمرکز بر سرکوب و قطع اینترنت تغییر نقش داده است.
- ✓ ای‌تا در بازه دوم به سمت مدیریت روایت، کاهش تنش و تقویت گفتمان امنیت و وحدت ملی حرکت کرده است.
- ✓ موضوع قطع اینترنت از یک مسئله فنی به یک محور سیاسی مستقل و فراپلتفرمی تبدیل شده است.
- ✓ در بازه دوم، شخصی‌سازی رهبری و برجسته‌سازی چهره‌های نمادین اپوزیسیون به‌ویژه در ایکس و اینستاگرام تشدید شده است.
- ✓ شکاف گفتمانی میان پلتفرم‌های همسو با حاکمیت و پلتفرم‌های معترض در این دوره عمیق‌تر و شفاف‌تر شده است.
- ✓ کاهش تنوع محتوایی در تلگرام و افزایش محتوای احساسی در اینستاگرام، نشانه خستگی روانی و جابه‌جایی میدان اثرگذاری است.
- ✓ با وجود کاهش میانگین ۵۰ تا ۹۰ درصدی حجم محتوا و بازدید در بازه ۱۸ تا ۲۸ دی در همه پلتفرم‌ها، سهم محتوای سیاسی-اعتراضی در ایکس و اینستاگرام به بیش از ۷۰ درصد کل محتوا افزایش یافته که نشان‌دهنده تشدید رادیکالیسم گفتمانی است.
- ✓ اینستاگرام با تنها ۳-۵ درصد حجم کل محتوای تولید شده نسبت به سایر پلتفرم‌ها، بیش از ۳۰ درصد کل بازدید تجمیعی را به خود اختصاص داده که بیانگر بهره‌وری بسیار بالاتر محتوا و اثرگذاری احساسی شدیدتر نسبت به سایر شبکه‌هاست.

افزایش نرخ ارز و طلا هم‌زمان با اجرای برخی اصلاحات اقتصادی از سوی دولت، از ۷ دی‌ماه به شکل‌گیری اعتراضاتی در میان بازاریان و بخشی از مردم در برخی شهرهای بزرگ کشور انجامید. این اعتراضات به تدریج گسترش یافت و در پی آن، بخش‌هایی از بازارهای کشور تعطیل شد. از همان روزهای ابتدایی، بروز برخی اقدامات خرابکارانه از جمله شکستن شیشه مغازه‌ها، آتش زدن سطل‌های زباله و حمله به نیروهای انتظامی نشان داد که برخی جریان‌ها در تلاش هستند از اعتراضات مسالمت‌آمیز برای ایجاد آشوب و ناامنی در کشور سوءاستفاده کنند. در ادامه، پس از فراخوان رضا ربیع پهلوی برای روزهای ۱۸ و ۱۹ دی‌ماه و نیز وقوع حوادثی مانند حمله به بیمارستان و پاسگاه در ملکشاهی ایلام، روز پنجشنبه ۱۸ دی‌ماه بسیاری از مناطق کشور شاهد اغتشاشاتی همراه با خشونت قابل توجه بودند؛ به‌گونه‌ای که حتی پس از گذشت ۱۲ روز از این وقایع، برخی تصاویر و ویدئوهای منتشرشده به دلیل شدت جنایات، غیرقابل نمایش است. در پی تشدید شرایط، در روزهای ۱۹ و ۲۰ دی‌ماه خطوط اینترنت در کشور به‌طور کامل قطع شد و پس از آن، بازگشایی تدریجی اینترنت با اولویت شبکه‌های اجتماعی داخلی و کانال‌های دارای احراز هویت صورت گرفت. گزارش حاضر به بررسی وضعیت آماری و محتوایی شبکه‌های اجتماعی ایتا، ایکس، تلگرام و اینستاگرام در دو بازه زمانی ۱۱ روزه می‌پردازد: بازه نخست از آغاز اعتراضات (۷ دی‌ماه) و بازه دوم از شروع اغتشاشات مسلحانه و خشونت‌آمیز (۱۸ دی‌ماه).

۲۸۵۱۸ دی

۱۷۵۷ دی

محتوای منتشر شده: ۸۰۰ K
بازدید: ۳۶۰ M

محتوای منتشر شده: ۹ M
بازدید: ۳/۲ B

محتوای منتشر شده: ۶ M
بازدید: ۱/۵ B

محتوای منتشر شده: ۱۳ M
بازدید: ۳/۵ B

محتوای منتشر شده: ۳ M
بازدید: ۱,۵ B

محتوای منتشر شده: ۹ M
بازدید: ۱۱ B

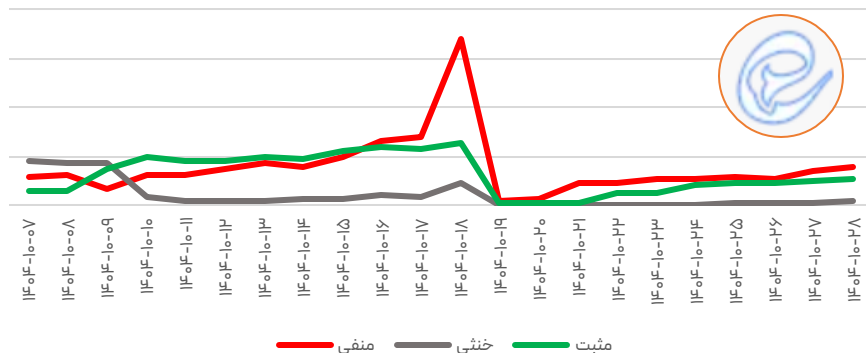
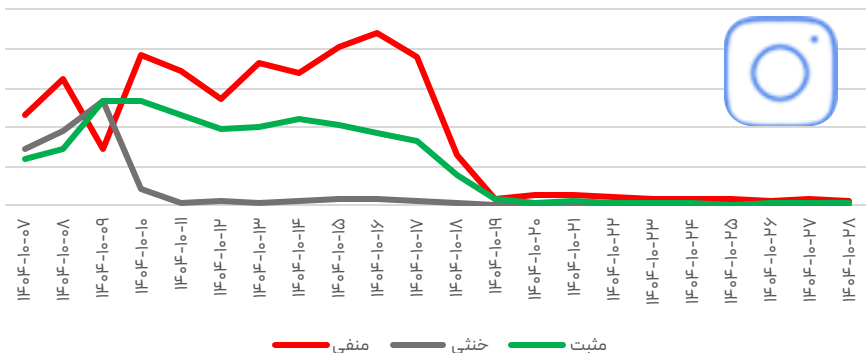
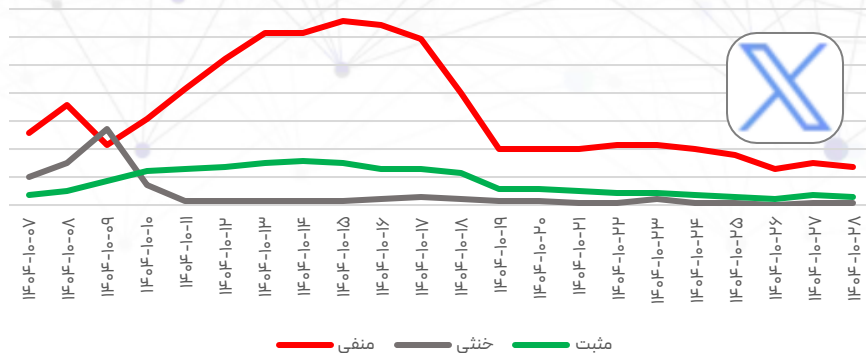
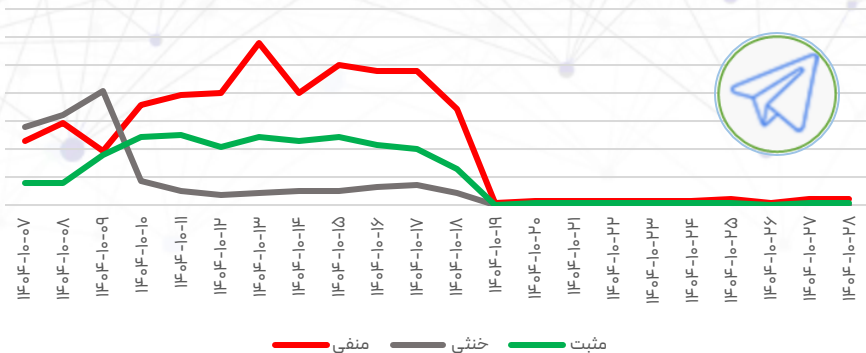

محتوای منتشر شده: ۱۰۰ K
بازدید: ۱ B

محتوای منتشر شده: ۲۸۰ K
بازدید: ۶ B

احساسات کاربران

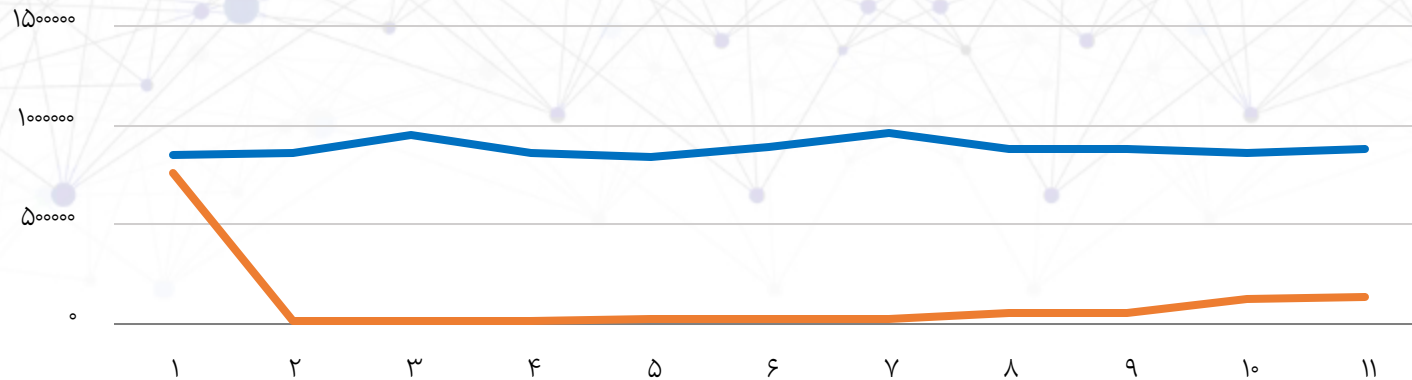
- ✓ غلبه مسائل اقتصادی، تورم و ناتوانی مدیریتی در تأمین معیشت مردم (۳۲٫۹٪)
- ✓ برجسته شدن ناامنی‌ها، درگیری‌ها و روایت‌های اغتشاش همراه با اقدامات مقابله‌ای امنیتی (۲۴٫۸٪)
- ✓ بازنمایی گسترده آیین‌های دینی، اعتکاف و فعالیت‌های فرهنگی (۱۳٫۷٪)
- ✓ طرح مداخله و نقش‌آفرینی بازیگران خارجی در بی‌ثبات‌سازی و فشار بر کشور (۱۰٪)
- ✓ نمایش پیشرفت‌های علمی، فضایی و سایبری به‌عنوان نماد اقتدار ملی (۸٫۶٪)
- ✓ تأکید بر حمایت اجتماعی، اقدامات خیرخواهانه و همبستگی با افشار مختلف (۶٫۹٪)
- ✓ بازتاب ضعف هماهنگی، ناهماهنگی نهادی و ابهام در تصمیم‌گیری مسئولان (۳٫۴٪)

- ✓ نقد سیاست‌های اقتصادی و معیشتی (۲۲٫۲٪)
- ✓ حمایت از اقدامات دولت و اصلاحات اقتصادی (۱۵٫۶٪)
- ✓ اعتراض به عملکرد مسئولین و نهادها (۱۳٫۹٪)
- ✓ تأکید بر امنیت و مقابله با اغتشاشگران (۱۳٫۳٪)
- ✓ نگرانی از ناامنی و خشونت (۱۱٫۱٪)
- ✓ وحدت ملی و حمایت از رهبری (۸٫۹٪)
- ✓ انتقاد از رسانه‌ها و فضای مجازی (۸٫۳٪)
- ✓ فعالیت‌های فرهنگی و مذهبی (۶٫۷٪)

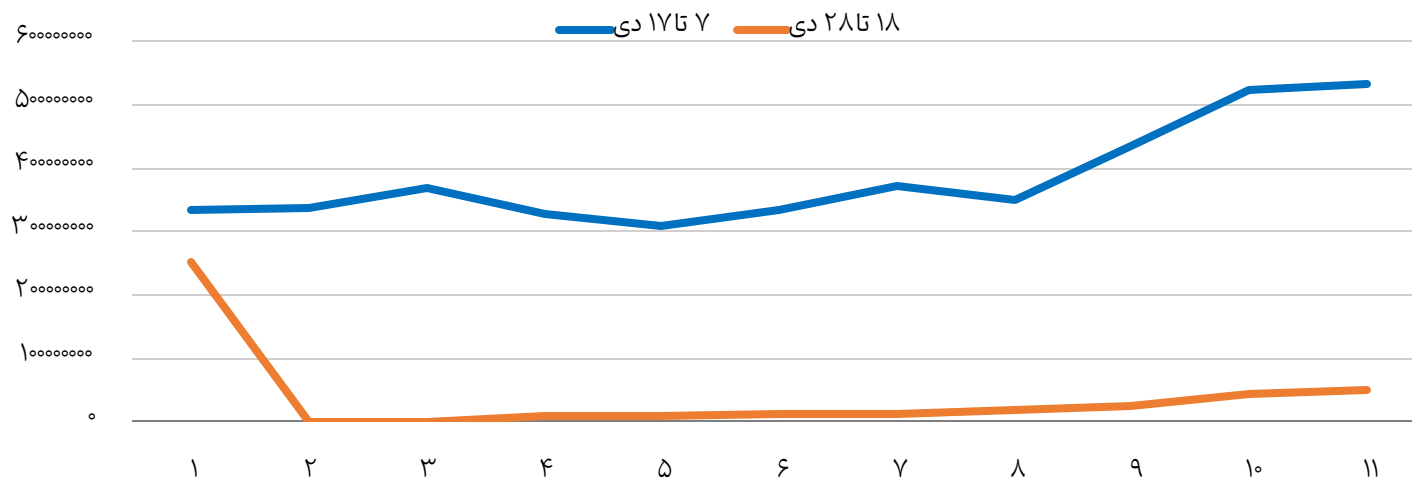
مقایسه دو بازه زمانی از محتوای موثر و غیرتبلیغاتی تلگرام نشان می‌دهد از زمان آغاز اعتراضات (۷ دی ماه)، محتوای قابل توجهی در نقد وضعیت اقتصادی و معیشتی نگاشته شده و هشدار پیرامون احتمال شکل‌گیری اغتشاشات جدی است. پس از اعمال محدودیت‌های اینترنتی، کانال‌های رسمی و خبری تمرکز خود را بر انتشار اخبار رسمی درباره اغتشاشات، حضور مردم در ۲۲ دی و حمایت از امنیت و همبستگی متمرکز کرده‌اند.

مقایسه روند انتشار محتوا و بازدید

محتوای منتشر شده

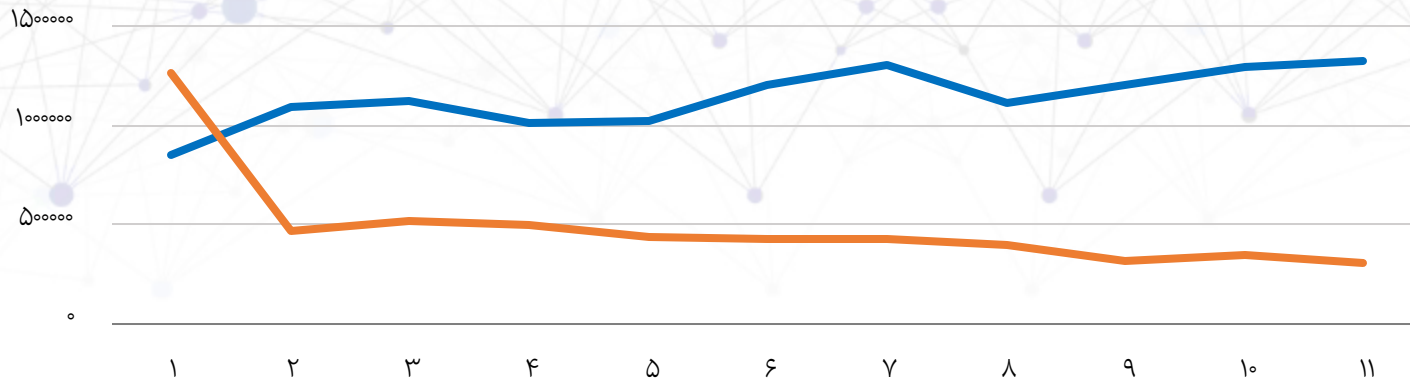
بازدید

- ✓ حمایت از اعتراضات و خیزش مردمی، تجمعات مدنی و مقاومت مسالمت آمیز (۲۴٫۲٪)
- ✓ انتقاد از حکومت، سرکوب‌ها، خشونت نیروهای امنیتی و نقض حقوق بشر (۱۸٫۵٪)
- ✓ تمجید از رهبران اپوزیسیون و رضا پهلوی و نقش رهبری اپوزیسیون (۱۶٫۲٪)
- ✓ نگرانی از وضعیت اقتصادی و معیشتی، گرانی و کاهش قدرت خرید مردم (۱۱٫۵٪)
- ✓ تردید و نگرانی نسبت به آینده سیاسی، رهبری و بازگشت سلطنت طلبان (۹٫۲٪)
- ✓ تأکید بر همبستگی ملی، اتحاد مردم و ضرورت انسجام اجتماعی (۸٫۱٪)
- ✓ مخالفت با دخالت‌های خارجی و نگرانی از پیامدهای مداخلات بین‌المللی (۶٫۹٪)
- ✓ امید به تغییر، آینده بهتر و تحولات مثبت سیاسی و اجتماعی (۵٫۴٪)
- ✓ حضور، مقاومت و سازماندهی اعتراضات مردمی (حضور گسترده، فراخوان‌ها، اعتصابات و نقش رهبران اپوزیسیون) (۳۴٫۰٪)
- ✓ ادعای سرکوب، کشتار و بحران انسانی ناشی از خشونت حکومتی (بازداشت، اعدام، محکومیت سرکوب و وضعیت خانواده قربانیان) (۲۴٫۴٪)
- ✓ حمایت بین‌المللی از اغتشاشگران و تأکید بر حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین (۲۳٫۸٪)
- ✓ قطع اینترنت و نقش فناوری و ارتباطات در دور زدن محدودیت‌ها (فیلترینگ، قطع ارتباط و استفاده از استارلینک) (۱۱٫۴٪)
- ✓ دخالت‌های خارجی و تهدیدات نظامی و نگرانی از تنش‌های منطقه‌ای (۳٫۲٪)
- ✓ تفرقه و اختلافات داخلی میان معترضان و جریان‌های اپوزیسیون (۳٫۲٪)

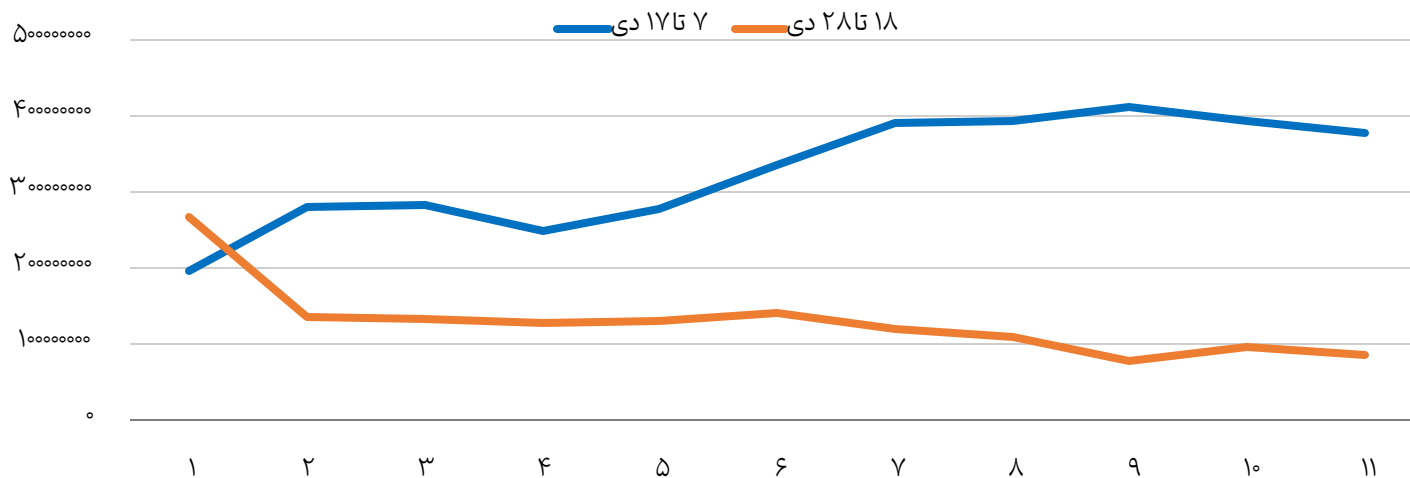
مقایسه دو بازه زمانی از محتوای موثر ایکس نشان می‌دهد از زمان آغاز اعتراضات (۷ دی ماه)، روزمره نویسان نیز عمدتاً با معترضان همراه بوده و پس از اعمال محدودیت اینترنت، اختلاف میزان انتشار و بازدید محتوا ناشی از حذف این قشر از دسترسی به شبکه ایکس است. جریان فعال در هر دو بازه زمانی، سلطنت طلبان بوده‌اند.

مقایسه روند انتشار محتوا و بازدید

محتوای منتشر شده

بازدید

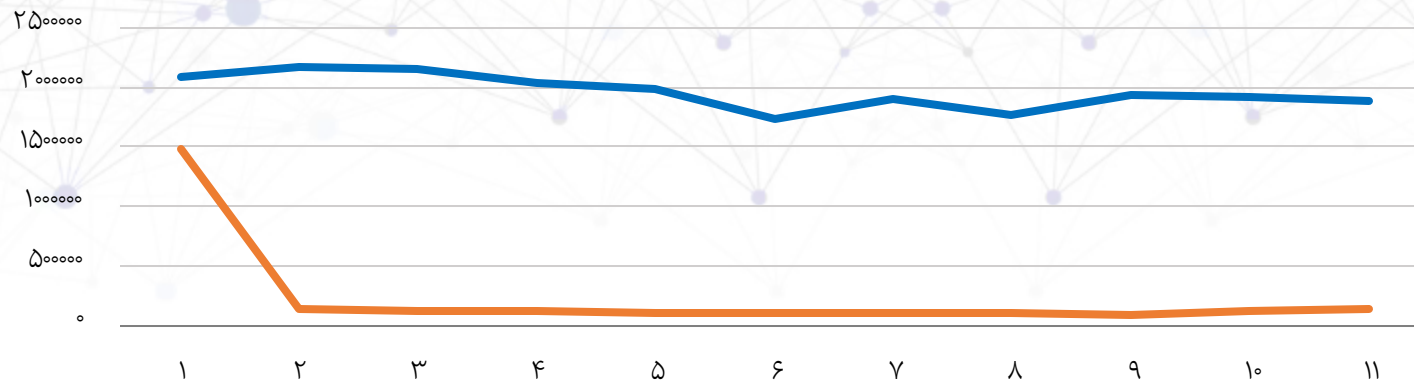
- ✓ اعتراضات، سرکوب‌ها و گزارش خشونت علیه معترضان (۲۹٫۳٪)
- ✓ فراخوان‌ها و حمایت از اعتراضات مردمی، تأکید بر ادامه اعتراضات (۱۶٫۶٪)
- ✓ مشکلات اقتصادی و معیشتی، گرانی و نقد عملکرد دولت و مسئولان (۱۴٫۶٪)
- ✓ اخبار ورزشی، مسابقات، نقل و انتقالات و موفقیت‌های تیم‌ها و ورزشکاران (۱۲٫۷٪)
- ✓ حمایت‌های بین‌المللی و پیام‌های خارج نشینان در حمایت از اعتراضات (۶٫۳٪)
- ✓ اختلالات اینترنت، فیلترینگ و محدودیت‌های ارتباطی و شبکه‌های اجتماعی (۵٫۹٪)
- ✓ ناامیدی، استرس عمومی و نگرانی‌های اجتماعی نسبت به آینده (۵٫۹٪)
- ✓ معرفی خدمات، محصولات و اپلیکیشن‌های جدید (بانکی، حمل و نقل و ...) (۴٫۴٪)
- ✓ شایعات، اخبار نادرست و هشدار نسبت به اطلاعات جعلی در فضای مجازی (۲٫۹٪)
- ✓ مطالب فرهنگی و سبک زندگی (۲٫۰٪)

- ✓ ادعای سرکوب و خشونت نیروهای امنیتی علیه معترضان (تیراندازی، بازداشت، ضرب و شتم) (۲۶٫۷٪)
- ✓ قطع و اختلال اینترنت، ملی شدن اینترنت و فیلترینگ شدید (۱۹٫۱٪)
- ✓ انتقاد، تمسخر و حمله به فراخوان‌ها، مخالفان و فعالان شبکه‌های اجتماعی (۱۵٫۳٪)
- ✓ نگرانی‌های امنیتی و تهدیدات خارجی، تحرکات نظامی و تنش‌های منطقه‌ای (۱۵٫۳٪)
- ✓ حمایت از اعتراضات و فراخوان‌ها (فراخوان رضا پهلوی، حضور مردم و اعتصابات کسبه) (۹٫۵٪)
- ✓ ادعای همبستگی مردم و حمایت چهره‌های فرهنگی و ورزشی از اعتراضات (۵٫۹٪)
- ✓ انتقاد از فساد و نابرابری، بی‌عدالتی و چپاول منابع عمومی (۴٫۷٪)
- ✓ نگرانی و هشدار نسبت به سرکوب، کشته‌شدن معترضان و قطع اینترنت (۳٫۵٪)

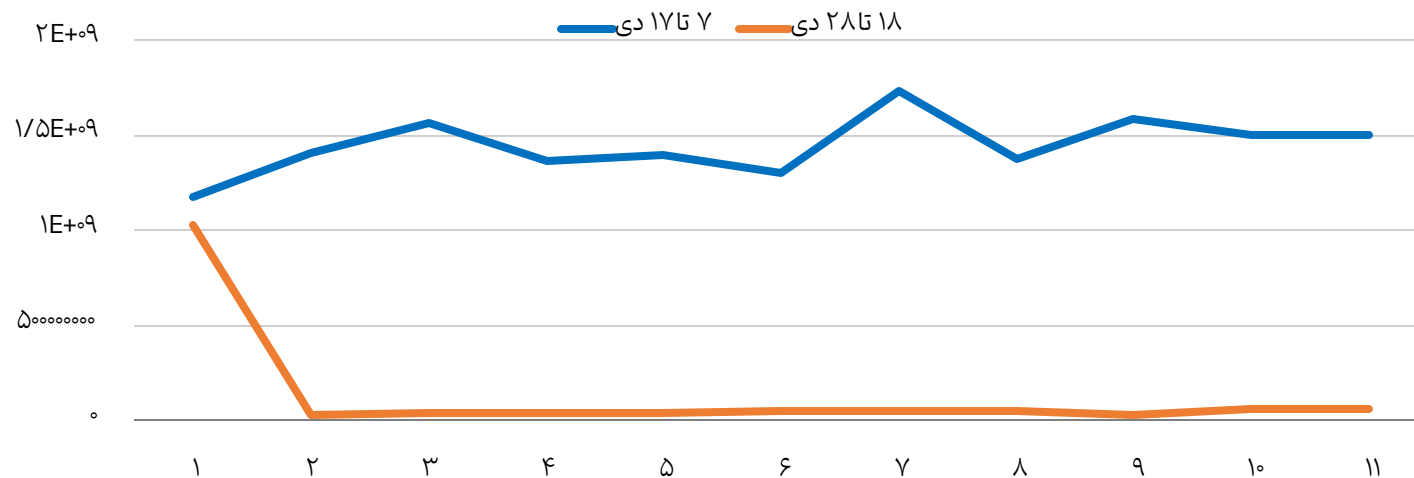
- مقایسه دو بازه زمانی از محتوای موثر و غیرتبلیغاتی تلگرام نشان می‌دهد از زمان آغاز اعتراضات (۷ دی ماه)، محتوای قابل توجهی در حمایت از اعتراضات، برخورد نیروی انتظامی با اغتشاشگران، نگرانی از گرانی کالاهای اساسی و هشدار درباره وضعیت اینترنت منتشر شده و مخاطبان را تحت تأثیر قرار داده است.
- این رویه نشان می‌دهد حجم قابل توجهی از کانال‌های فارسی زبان در تلگرام، در راستای منافع جریان ضدانقلاب فعالیت دارند.

مقایسه روند انتشار محتوا و بازدید

محتوای منتشر شده

بازدید

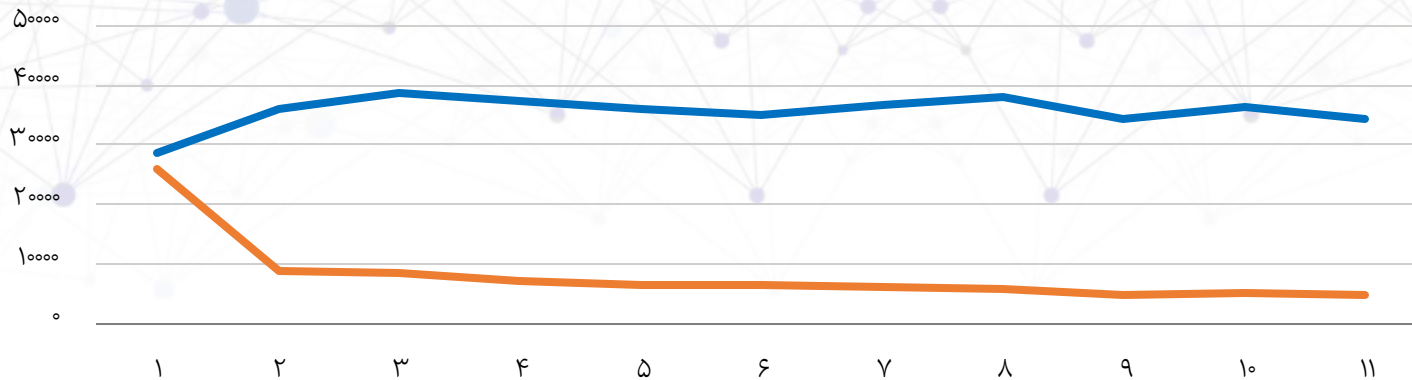
- ✓ مشکلات اقتصادی و معیشتی (گرانی، تورم، بیکاری و فشارهای معیشتی) (۳۵٫۰٪)
- ✓ حمایت از اعتراضات و خیزش ملی، اتحاد و همبستگی و امید به پیروزی (۱۳٫۵٪)
- ✓ ادعای سرکوب و خشونت علیه معترضان (بازداشت، تهدید و برخورد نیروهای امنیتی) (۱۴٫۰٪)
- ✓ بی‌اعتمادی به مسئولان، فساد، اختلاس و نبود پاسخگویی (۱۰٫۵٪)
- ✓ ناامیدی و ترس از آینده، نگرانی از جنگ، ناامنی و فروپاشی (۷٫۰٪)
- ✓ تمجید از شخصیت‌های ملی و تاریخی و چهره‌های ورزشی و فرهنگی حامی اعتراض (۶٫۰٪)
- ✓ تأکید بر صلح و آینده روشن و رفاه مردم (۴٫۵٪)
- ✓ تفرقه، نفوذی‌ها و هشداری نسبت به ایجاد شکاف در اعتراضات (۳٫۵٪)
- ✓ پیام‌های انگیزشی و امیدبخش (۳٫۰٪)
- ✓ حمایت از اعتراضات مسالمت‌آمیز (۳٫۰٪)

- ✓ حمایت از خیزش ملی و اعتراضات مردمی، تأکید بر ایستادگی و همبستگی در آشوبها (۳۰٫۶٪)
- ✓ نقش و پیام‌های رضا پهلوی به‌عنوان رهبر نمادین براندازی (۲۰٫۴٪)
- ✓ ادعای سرکوب و خشونت حکومت، شلیک مستقیم و بازداشت‌های گسترده معترضان (۱۶٫۰٪)
- ✓ حمایت بین‌المللی از اعتراضات و نقش ترامپ و سیاست‌های آمریکا در آن (۱۰٫۲٪)
- ✓ همبستگی ایرانیان خارج از کشور، تجمعات و حمایت‌های جهانی از خیزش ملی (۶٫۸٪)
- ✓ قطع اینترنت و محدودیت‌های ارتباطی به‌عنوان ابزار سرکوب و کنترل اطلاعات (۶٫۴٪)
- ✓ فساد و ناکارآمدی حکومت، رانت‌خواری و بی‌کفایتی مسئولان (۴٫۸٪)
- ✓ تهدیدات و تنش‌های نظامی، حضور نیروهای نیابتی و نگرانی از حملات خارجی (۴٫۸٪)

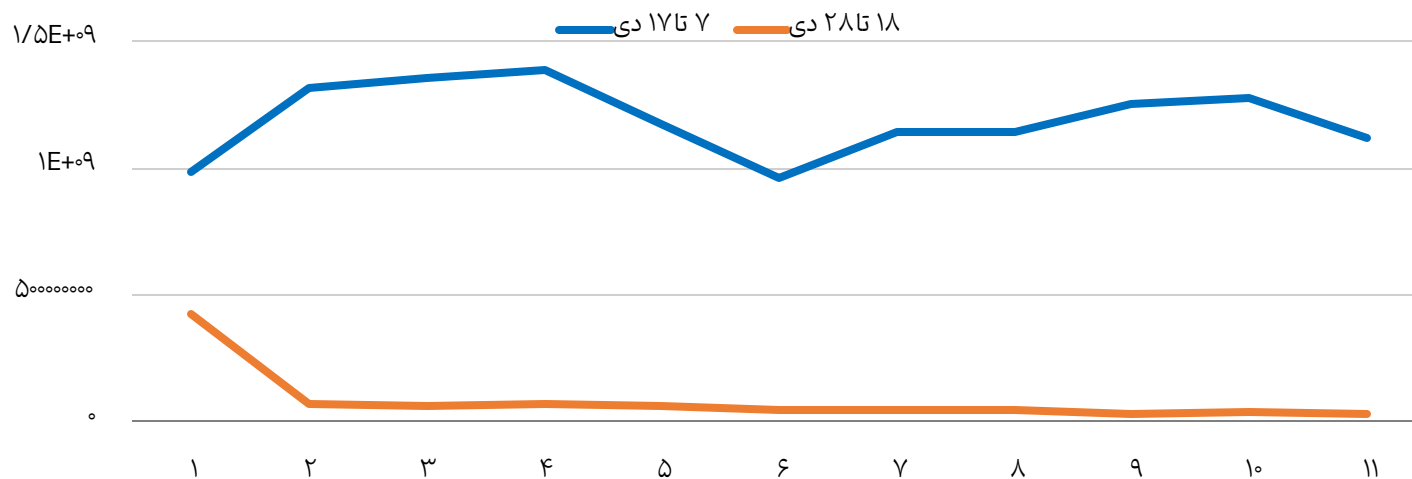
مقایسه دو بازه زمانی از محتوای موثر و غیرتبلیغاتی اینستاگرام نشان می‌دهد از زمان آغاز اعتراضات (۷ دی ماه)، عمده محتوا پیرامون گرانی و مساله معیشت بوده و سپس به سمت اعتراضات متمایل شده که محتوای تولید شده توسط سلطنت طلبان بر این تغییر تأثیر قابل توجهی داشته است.

مقایسه روند انتشار محتوا و بازدید

محتوای منتشر شده

بازدید

مقایسه کلان حجم محتوا و بازدید

تغییر	بازدید ۱۸-۲۸ دی	بازدید ۷-۱۷ دی	تغییر	انتشار ۱۸-۲۸ دی	انتشار ۷-۱۷ دی	شبکه
▼ افت شدید	۳۶۰M	۳,۲B	▼ افت شدید (~۹۱٪)	۸M٪	۹M	ایتا
▼ ~۵۷٪	۱,۵B	۳,۵B	▼ ~۵۴٪	۶M	۱۳M	ایکس
▼ ~۸۶٪	۱,۵B	۱۱B	▼ ~۶۷٪	۳M	۹M	تلگرام
▼ ~۸۳٪	۱B	۶B	▼ ~۶۴٪	۱۰۰K	۲۸۰K	اینستاگرام

ایستاگرام	تلگرام	ایکس	ایتا	
*محور اصلی: اقتصاد و فشار معیشتی (۳۵٪) *احساسات غالب: ناامیدی، همدلی، امید محتاطانه *نقش: چهره‌ها و سلبریتی‌ها نقش مهم دارند	*متنوع‌ترین سبد محتوایی: - اعتراضات و سرکوب اقتصاد - ورزش - فناوری و شایعات *نقش: هاب خبری و توزیعی	*تمرکز بر: - حمایت از اعتراضات (۲۴.۲٪) - انتقاد از سرکوب و نقض حقوق بشر *وضعیت: تنوع گفتمانی بیشتر و تردید نسبت به آینده سیاسی	*گفتمان غالب: - اقتصاد و معیشت (۳۲.۹٪) - ناامنی و اغتشاش با روایت امنیتی (۲۴.۸٪) *رویکرد: ترکیبی از انتقاد اقتصادی + بازنمایی اقتدار و نظم	۷ تا ۱۷ دی
*سیاسی‌تر و نمادین‌تر: - حمایت از خیزش (۳۰.۶٪) - برجسته‌شدن رضا پهلوی (۲۰.۴٪) *افزایش محتوای احساسی، تصویری و همبستگی برون‌مرزی	*افت شدید بازدید *تمرکز بر: - سرکوب (۲۶.۷٪) - قطع اینترنت (۱۹.۱٪) - حمله به فراخوان‌ها و فعالان (۱۵.۳٪) *افزایش فضای بی‌اعتمادی، تمسخر و فرسایش روانی	*رادیکال‌تر شدن فضا: - سازماندهی اعتراضات (۳۴٪) - سرکوب و بحران انسانی (۲۴.۴٪) - حمایت بین‌المللی (۲۳.۸٪) *تمرکز شدید بر رهبری اپوزیسیون و کنش عملی	*کاهش شدید حجم محتوا *تغییر گفتمان: - افت سهم اقتصاد - افزایش حمایت از دولت، امنیت، وحدت ملی *چرخش از انتقاد ساختاری به کنترل و توجیه وضع موجود	۱۸ تا ۲۸ دی

اینها	ایکس	تلگرام	اینستاگرام	مولفه
امنیت، اقتصاد تعدیل شده	اعتراض، حقوق بشر	بحران، سرکوب، اینترنت	هویت، اعتراض، رهبری نمادین	گفتمان غالب
همسو با حاکمیت	اپوزیسیونی صریح	ترکیبی و نوسانی	اپوزیسیونی احساسی	جهت گیری سیاسی
پایین	بسیار بالا	متوسط	بالا	شدت قطبی سازی
بالا (بازه اول)	متوسط	متوسط	بالا (بازه اول)	تمرکز بر اقتصاد
بالا	بالا (با روایت قربانی)	بالا	متوسط	تمرکز بر امنیت
تهدیدزا	حامی اعتراض	هشدارمحور	مشروعیت بخش	نقش بازیگران خارجی
فرعی	ابزار مقاومت	مسئله حیاتی	ابزار سرکوب	جایگاه اینترنت